

سرشناسه : جعفرزاده، حنانه، ۱۳۶۰
 عنوان و نام پدیدآور : تربیت در آئینه قرآن/حنانه جعفرزاده؛ ویراستار عباد ممی زاده ینگجه
 مشخصات نشر : اردبیل: آرچا، ۱۳۹۷.
 مشخصات ظاهری : ۲۶۰ ص.
 شابک : ۸-۱-۹۹۵۱۷-۶۲۲-۹۷۸: ۳۵۰۰۰۰ ریال
 وضعیت فهرست نویسی : فیپا
 یادداشت : کتابنامه.
 موضوع : تربیت اخلاقی - جنبه های قرآنی
 موضوع : Moral education - Qur anic teaching
 رده بندی کنگره : ۱۳۰۰۴: ۳۶۶/ج۳/۱۰۳ BP
 رده بندی دیویی : ۲۹۷.۲۸۳۷
 شماره کتابشناسی ملی : ۵۲۹ ۶۶۱

نام کتاب : تربیت در آئینه قرآن
 نویسنده : حنانه جعفرزاده
 ویراستار: عباد ممی زاده ینگجه
 مصحح : مهدی طاهری سولا
 صفحه آرا: ندا ممی زاده
 طراح روی جلد: رضا صفری تازه کند
 ناشر: آرچا
 سال چاپ: ۱۳۹۷
 نوبت چاپ: اول
 تیراژ: ۱۰۰۰
 قیمت : ۳۵۰۰۰۰ ریال

فهرست

Contents

۹	مقدمه
۱۱	فصل اول
۱۱	آسیب شناسی تربیت
۱۳	تحریف
۱۳	تقلید مورکورانہ
۱۶	تکذیب آیات خدا
۱۶	جاسوسی
۱۷	حرامخواری
۱۸	دنیاطلبی
۱۸	دوست گمراه
۱۹	شیطان
۲۰	قساوت
۲۱	نفاق
۲۱	هواپرستی
۲۲	آگاهی در تربیت
۲۲	نقش اساسی آگاهی و بینش، در تربیت و پرورش
۲۳	نقش آگاهی به معارف الهی، در تربیت و رشد انسان
۲۵	فصل دوم
۲۵	اهمیت تربیت
۲۷	اهمیت تربیت

- ۲۸ تربیت آدم (علیه السلام)
- ۲۸ تربیت ابراهیم (علیه السلام)
- ۲۹ دستور تسلیم در برابر پروردگار به ابراهیم (علیه السلام) در راستای تربیت و
- ۳۲ تربیت اسحاق (علیه السلام)
- ۳۳ تربیت اسماعیل صادق الوعد (علیه السلام)
- ۳۳ تربیت اصحاب کهف
- ۳۳ تربیت انبیا (علیهم السلام)
- ۳۴ تربیت اسانیا، از جانب خداوند
- ۵۳ انبیا، وظیفه‌دار تربیت و رانان نمودن انسانها
- ۵۳ تربیت اولوالالباب
- ۵۵ تربیت برده
- ۵۵ تربیت بندگان خاص خدا
- ۵۶ تربیت خانواده
- پیامبر (صلی الله علیه وآله) وظیفه‌دار تربیت همسران و دختران خویش با آموزش حجاب به آنان
- ۵۸
- ترغیب به رعایت تقوا و نهی از گفتار تحریک‌آمیز جنسی، جهت تربیت همسران پیامبر و حفظ جایگاه ویژه آنان؛
- ۵۹ تربیت دختران محمد
- ۵۹ تربیت زکریا (علیه السلام)
- ۶۳ تربیت عقلانی
- ۶۴ انبیا وظیفه‌دار تربیت و ربانی نمودن علمای دین
- ۶۵ تربیت عیسی (علیه السلام)
- ۶۶ تأثیر پذیری فرزندان، از عقاید توحیدی پدران
- ۷۲ تربیت لوط (علیه السلام)
- ۷۳ تربیت مادر

- ۷۴.....محمّد(صلی الله علیه وآله) تحت تربیت خاصّ خداوند
- دستور نماز شب به محمّد(صلی الله علیه وآله)، در جهت پرورش و تربیت او برای رسیدن به
- ۷۵.....مقام محمود
- دستور خداوند به عبادت شبانه و توجّه به خدا، در جهت پرورش و آماده شدن پیامبر(صلی
- ۷۶.....الله علیه وآله) برای دریافت قرآن
- ۷۶.....تربیت مریم(علیها السلام)
- ۷۷.....تربیت موسی(علیه السلام)
- ۸۱.....مؤمنان، تحت تربیت پیامبر و ائمه
- خداوند، تربیت کنند مؤمنان، با معرفی مریم(علیها السلام) و آسیه(علیها السلام) به عنوان
- ۱۰۲.....الگو
- ۱۰۳.....نوح(علیه السلام)، تحت تربیت و بیاموزی خداوند
- ۱۰۴.....رحمت و محبت، اساس تربیت فرزند به دست پدر و مادر
- ۱۰۵.....تربیت‌های ابراهیم(علیه السلام)
- ۱۰۶.....تربیت‌های یاس(علیه السلام)
- ۱۰۶.....دعوت به تقوا همراه با محبت، از روش‌های تربیتی ابراهیم(علیه السلام)
- ۱۰۷.....تربیت‌های انبیا
- ۱۰۷.....تربیت‌های شعیب(علیه السلام)
- ۱۰۷.....تربیت‌های صالح(علیه السلام)
- ۱۰۸.....تربیت‌های عیسی(علیه السلام)
- ۱۰۸.....تربیت‌های لقمان
- ۱۱۰.....تربیت‌های لوط(علیه السلام)
- ۱۱۱.....تربیت‌های محمّد(صلی الله علیه وآله)
- ۱۱۲.....تربیت‌های موسی(علیه السلام)
- ۱۱۳.....تربیت‌های نوح(علیه السلام)
- ۱۱۳.....تربیت‌های هود(علیه السلام)
- ۱۱۴.....تربیت‌های یعقوب(علیه السلام)

۱۱۴	تربیت همسر.....
۱۱۴	تربیت همسران محمّد.....
۱۱۵	تربیت یحیی (علیه السلام).....
۱۱۵	تربیت یعقوب (علیه السلام).....
۱۱۶	تربیت یوسف (علیه السلام).....
۱۱۹	فصل سوم.....
۱۱۹	روشهای ترغیب.....
۱۲۱	آسان گیری.....
۱۲۲	ارائه الگو.....
۱۲۴	معرفی الگوهای ناپسند از روشهای تربیتی قرآن برای عبرت گرفتن.....
۱۲۵	استمرار رهنمودها.....
۱۲۵	اعتدال.....
۱۲۶	امید.....
۱۲۶	انذار.....
۱۳۰	بشارت.....
۱۳۳	بیان تدریجی.....
۱۳۴	بیم و امید.....
۱۳۶	پیروی نکردن از ظن.....
۱۳۶	همه این [کارها] بدش نزد پروردگار تو ناپسندیده است.....
۱۳۶	تبیین علت رفتارها.....
۱۳۷	تحریک عواطف.....
۱۳۷	تذکر.....
۱۳۹	تشویق.....
۱۴۱	تمثیل.....
۱۵۰	توجه به محاسبه.....
۱۵۰	توصیه.....

۱۵۰.....	جدل
۱۵۱.....	حکمت
۱۵۵.....	دعوت
۱۵۶.....	دعوت به استغفار
۱۵۷.....	طرح سؤال
۲۰۱.....	هشدار همراه با طرح پرسش، روش صالح (علیه السلام) در تبلیغ و تربیت قوم خویش:
۲۰۲.....	یادآوری اعمال بد قوم عاد از سوی هود (علیه السلام) با طرح پرسش، از روشهای تربیتی آن حضرت:
۲۰۳.....	عاقبت اندیشی
۲۰۴.....	قصه
۲۰۵.....	محبت
۲۰۷.....	مراقبت
۲۰۷.....	مشاهده
۲۰۹.....	مقایسه
۲۱۶.....	موعظه
۲۲۱.....	وجدان
۲۲۱.....	وعده پاداش
۲۲۸.....	عوامل تربیت
۲۲۸.....	۱- ارائه برهان
۲۲۸.....	۲- استعداد
۲۲۹.....	۳- اطاعت
۲۲۹.....	۴- امتحان
۲۳۲.....	۵- ایمان به خدا
۲۳۳.....	۶- ایمان به قیامت
۲۳۴.....	۷- پرهیز از تکبر
۲۳۵.....	۸- پرهیز از شرک

۲۳۵.....	۹- پرہیز از غرور.....
۲۳۵.....	۱۰- تبیین حق.....
۲۳۶.....	۱۱- تسلیم.....
۲۳۷.....	۱۲- تعلیم.....
۲۳۷.....	۱۳- تقوا.....
۲۴۱.....	۱۴- دعا.....
۲۴۴.....	۱۵- زکات.....
۲۴۵.....	۱۶- سنی.....
۲۴۵.....	۱۷- معجزہ.....
۲۴۹.....	۱۸- نماز.....
۲۵۰.....	۱۹- وراثت.....
۲۵۱.....	مکان تربیت.....
۲۵۱.....	منشأ تربیت.....
۲۵۸.....	نعمت تربیت.....
۲۶۰.....	منابع.....

مقدمه

انسان، شگفت‌انگیزترین آفریده خدای بزرگ و والاترین نشانه قدرت بی‌منتهای اوست. انسان، مستعد اتصاف به همه صفات و کمالات الهی است. او را خلق کرد تا به مقام قرب الهی و جانشینی خدا در زمین برسد و این سیر جز با تربیت صحیح محقق نخواهد شد. حقیقت انسان، ملکوتی است که با طی مراتب قوس نزولی در این عالم خاکی سکنی گزیده است و تربیت تنها راه دستیابی به آن حقیقت مقدس است.

پیام‌آوران الهی آمدند تا دُزینه‌های این تحول بزرگ را در وجود انسان فراهم آورند و آنان را از این برهوت ظامانی به سر هدايت رهنمون گردند. تردیدی نیست که اگر انسان بر اساس معیارهای الهی تربیت نشود در همان مرتبه حیوانیت باقی خواهد ماند. بی‌تردید، هیچ دینی به اندازه‌ی اسلام، به تربیت اهمیت نداده است. ارزش و اعتباری که قرآن برای تعلیم و تربیت و خواندن و نوشتن قائل شده، در سیره پیامبر (ص) نیز جلوه کرده است تا جایی که ایشان خود را معلم خوانند و فرمودند: «همانا من معلم مبعوث شده‌ام». (جمعه / آیه : ۲، ویزکیهم و یعلمهم الكتاب والحکمه. ...)

قرآن کریم و سنت بهترین راه تربیت را که مبتنی بر شناخت - غیبة - انسان و نیازهای اوست، ارائه می‌کند، در این نوشتار برآنیم تا تربیت از آینه آیات قرآن را بررسی کنیم.

معنی تربیت

تربیت از ریشه «ربو» به معنای فزونی و نمو است. [لسان‌العرب، ج ۵، ص ۱۲۶ - ۱۲۸، «ربا»] راغب می‌نویسد: «رَبَّیْتُ الْوَلَدَ» از واژه «ربو» است [مفردات، ص ۳۴۰، «ربو»] و برخی گفته‌اند: اصل آن از مضاعف (رب - ربب) بوده است. بدین جهت در معنای رب می‌نویسد: رب، در اصل به معنای تربیت و آن ایجاد شیء به صورت تدریجی تا حد رسیدن به کمال است. [همان، ص ۳۳۶] بر این اساس، تربیت، پرورش دادن و استعدادهای درونی، بالقوه را به فعلیت رساندن [تعلیم و تربیت در اسلام، شهید مطهری،

ص ۵۷] و کاربرد آن در اشیایی. همانند فرزند و زراعت است که قابلیت رشد و نمو داشته باشد. [لسان العرب، ج ۵، ص ۱۲۸، «ربو»]. تربیت در زبان فارسی به معنای «پرورتن، پروراندن یا آداب و اخلاق را به کسی یاد دادن، آموختن و پرورتن کودک تا بالغ شدن» و به معنی «آموزش و پرورش» هم آمده است. (علی اکبر دهخدا، لغت نامه، ج ۱۴، ص ۵۵۰؛ حسن عمید، فرهنگ عمید، ص ۴۲۵؛ محمد معین، فرهنگ فارسی، ج ۱، ص ۱۰۶۳).

موضوعاتی که در این کتاب مورد بررسی قرار می‌گیرند عبارتند از: آسیب‌شناسی تربیت، اهمیت تربیت، تربیت انسانها، تربیت خانواده، تربیت عباد الرحمن، تربیت علمای دینی، تربیت فرزندان، تربیت محمد (صلی الله علیه و آله)، تربیت موسی (علیه السلام)، تربیت مؤمنان، تربیت مهدی (علیه السلام)، روشهای تربیت، عوامل تربیت، منشأ تربیت.